

Du Jurgiai Baltrušaičiai (tėvas ir sūnus): skirtingumai ir bendrumai

Santrauka

Du Jurgiai Baltrušaičiai (tėvas ir sūnus) – išskirtinis reiškiny. Tėvo kūryba esmingiausiai skleidėsi rusų ir lietuvių kalbomis, bet turėjo ir kitų atsišakojimų, ypač teatro reformose. Nors didelę gyvenimo dalį jis praleido Rusijoje, jos kultūroje, grįžimas į Lietuvos diplomatinę tarnybą, intensyvi lietuviškoji kūryba Antrojo pasaulinio karo metais, gyvenant Paryžiuje, leido jam užimti svarbią vietą ir prigimtojoje kultūroje. Ne sykį poetas Baltrušaitis gretintas su M. K. Čiurlioniu. Kiek kitaip klostėsi jaunesniojo Baltrušaičio likimas. Dirbęs Kauno universitete, gerai mokėjęs lietuvių

kalbą, domėjęsis lietuvių liaudies menu, istorinių aplinkybių jis buvo nuo Lietuvos atskirtas, laikėsi griežtų antisovietinių pažiūrų, jo leidiniai pasiekdavo tik rezistenciškai nusiteikusių asmenis. Laikė save lietuviu, bet Lietuvoje tebuvo menkai žinomas. Nors Prancūzijoje (ir „į vakarus nuo Berlyno“, tariant A. J. Greimo žodžiais) išsamiai tyrinėtas ir interpretuotas, iš esmės liko atskirtas nuo lietuviškųjų kontekstų. Šiame straipsnyje ir bandoma juos kiek priartinti, bent punktyriškai atkreipti dėmesį. Atsigręžiant ir į poetą Baltrušaitį, tvirtinamas genetinis ryšys, nors jis kartais veikia ir atvirkščia tvarka.

Esminiai žodžiai: Jurgis Baltrušaitis (tėvas ir sūnus), simbolistinė poezija, meno istorija, Lietuvos kultūra, nukrypimas, metamorfozė